

Asia: VN/8965/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Venäjän verosopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain soveltamisen keskeyttämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asia:: Hallituksen esitys Venäjän verosopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain soveltamisen keskeyttämisestä

Valtiovarainministeriö on pyytänyt oikeuskanslerilta lausuntoa yllä mainitun esityksen luonnoksesta. Esitän lausuntonani seuraavaa.

Lakia alemman asteinen sääntely

Esitysluonnoksen mukaan (s. 4) Venäjän verosopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat Suomessa lakina voimassa, mistä syystä verosopimuksen soveltamisen keskeyttäminen edellyttää, että sopimuksen voimaansaattamislain (979/2002) soveltamisen keskeyttämisestä säädetään lailla. Voin yhtyä tähän näkemykseen. Suomen perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta.

Esitysluonnoksessa ei kuitenkaan ole selostettu, mitä tapahtuu tasavallan presidentin asetukselle sopimuksen voimaansaattamisesta (1039/2002). Asetuksen mukaan verosopimuksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat Suomessa asetuksena voimassa (3 §). Verosopimuksen soveltamisen keskeyttäminen edellyttää sopimuksen voimaansaattamislain soveltamisen keskeyttämisen lisäksi näin ollen valtion sisäisesti myös sitä, että sopimuksen voimaansaattamisasetuksen soveltaminen keskeytetään. Asiaa olisi hyvä selostaa hallituksen

esityksessä. Kysymykseksi näet tulee myös se, edellyttääkö voimaansaattamisasetuksen soveltamisen keskeyttäminen, että asiasta säädetään nimenomaisesti vai keskeytyykö asetuksen soveltaminen, kun voimaansaattamislain soveltaminen keskeytyy. On huomattava, että tämän verosopimuksen voimaansaattamislaki ei sisällä valtuutta säätää sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta asetuksella. Voimaansaattamisasetus ei siten ainakaan tältä osin muodollisesti perustu tämän lain valtuuttavaan säännökseen. Tässä tapauksessa verosopimuksen voimaansaattamisasetus on säädetty perustuslain 95 §:n nojalla. Tämä on mielestäni otettava huomioon asiaa edelleen valmisteltaessa.

Säätämisyjärjestysperustelut

Esitysluonnoksen säätämisyjärjestysperusteluja voisi olla selvyiden vuoksi aiheellista täydentää siten, että perusteluihin myös tähän kohdin tuotaisiin esiin jo esitykseen (s. 4) sinänsä asianmukaisesti sisältyvä ajatus siitä, että koska sopimuksen lainsäädännönalaan kuuluvat määräykset on säädetty lakina voimaan, viranomaisten on edelleen sovellettava niitä. Näin ollen verosopimuksen soveltamisen keskeyttäminen myös kansallisessa lainsäädännössä edellyttää, että sopimuksen voimaansaattamislain soveltaminen keskeytettäisiin säätämällä siitä lailla. Tämä arvio on minusta keskeinen myös arvioitaessa esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä.

Samassa yhteydessä olisi perusteltua lyhyesti selostaa myös sopimuksen voimaansaattamisasetuksen soveltamisen keskeyttämistä koskevaa problematiikkaa. Luonnollisesti jos valmistelussa päädytään vielä siihen, että lausuntopyynnön kohteena olevaan lakiehdotukseen lisätään valtuussäännös, jonka nojalla verosopimuksen asetuksentasoisina voimaansaatettujen määräysten soveltamisen keskeyttämisestä voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella samalla, kun ehdotettavan lain voimaantulosta säädettäisiin, kokonaisuus muuttuu tältä osin muutenkin.

Kuosmanen Taru
Oikeuskanslerinvirasto - Oikeuskansleri Janne Salminen